

حریت فکریه

محل اداره سی: باب عالی جاده سنده
یکی عثمانی مطبعه و کتبخانه سی

آپونه شرائطی:

۱ ممالک عثمانیه ایچون سنه لکی ۴۰ آلتی آلتی ۲۰ غروشد
۲ ممالک اجنبیه ۱۲ ۰ ۰ ۷ فراقد

مشاهیر ادبا غلاری سی:

سلیمان نسیب (سلیمان پاشا زاده سامی بك افندی)

مآثر اجتماعی

- ١ -

کندمزی طایبق و طایبتمق لازمدر

فرانسه مشاهیرندن بر ذاتک، موسیولیکتن رژه نیک
کچلرد. دارالفنون صالوننده ایراد ایستدیک یارلاق بر
خطبه حقننده بر جوق مطالعات یورتمش اولان ارباب
قلمز اصل مهم بر نقطه اجتماعی نظر عبرته وضع
ایتمک بلکه لژومسز عد ایتمش لردر که اوده خطیب
محترمک فرانسه عادات، حسیات و عنعنات مختلفه سنه
کال و قوفیدر.

مشارالیه مملکتی و وطنداشلیری او قدر انی تبیع
ایتمش، او درجه احاطه و فرات ایله تدقیق ایلمش که
دهان بلاغت نثارندن چقان هر جمله بر حقیقت اجتماعی،
براساس اقتصادی، برعتمه ملیه نیک فرانسه و فرانسرلرده
نه صورتله تجلی ساز و مظهر انکشاف اولدینی، معتضلی
لال و حیران ایده جک بر وضوح و قطعیت ایله اثبات
ایدیوردی. موسیو لیختن رژه ایراد مقال ایلرکن بر
منظومه غرائک که مهم و جاذبه دار پارچهلری ایزردن
اوقورور ظن اولتوردی؛ خطیب یوسهوات و سلاستله
بیساننه دوام ایدیور، مستمعینی، تعقیب ایستدیک امل
و غایبه طوغری سوروکلیوب کنوربیوردی.

بر محیط منورمز ایچننده بویه بر خطبه ایرادینسه
مشارالیه سوق ایدن عامل فرانسه بی، فرانسرلای بتون
تمایلات و حسیات ایله عثمانیلره طایبق و بصورتله اجتماعی
نقطه نظرندن کواکشمک اوزره بولدینغه ذاهب اولدینی
بعض سوء تفهملری ازاله ایتمک مسنه مهمه سی ایدی.
بوامل و غایبه نیک علویتی ایضاح معلومی اعلام قیلنددر.
شوقدر دیبه بیلیرکه عشق وطن مشاهیر خطبا و حکمای

بویه اجنبی مملکتلره سوق ایدر و سویلندیرر .. عجبا
مدنیت حاضره نیک حزب بخش عقول اولان آثار ششمه.
دارینی تمعیم ایچون، لسانی، ادبیاتی، رجال سیاسی،
مؤسسات علمیه و سائر سیهلر بر موقع مستقی احراز و کندی
اقتصادیاتی بوسیله ایله غبطه بخش بر مرتبه اعلا ایلمش
اولان فرانسه بی بزلره - لساننه وهان بالجمله صفحات
تاریخیه و اجتماعیسنه اولدینجه و قوفی اولان بزمانیلره
- طائیدیرمقله خطیب مشارالیه بیوک برفانده علمیه و ملیه
تأمین ایتمش اولیورمی؟ مملکتتمز مع الاسف بر جوق
احترافات سیاسی و اقتصادی نیک که زیاده وسعت و فسخت
بولدینی بر بر اولدینی ایچون عالم غریک شرقرده آجیدینی
مدش مبارزده موسیو لیختن رژه نیک - سوزلری
ملتداشلیری ایچون یک قیمندار خدمتلی ایفا ایدر جکدر.
بوقطه نظرندن فرانسرلر کندینسه نه قدر متشکر اولسملر
حقیدرلر. بومطالعائی سرد ایستدکن صوکره اصل موضوع
بحث ایتمک ایستدیکمز برقیصه اجتماعیمنه نقل کلام
ایدهلم:

بظن ایدررکه محیط عثمانیسنه مملکتتمزک احوال
تاریخیه، اجتماعی و اقتصادیسنه بحق واقف و طنداشلرمن
یک آزددر. بوجهالت سافه سیهلدرکه مقدس طور اقلرمنک،
آنا و طنمزنک قیمت حقیقه سی لایق اولدینی مرتبه ده
تقدیر ایده میور و مربوطیت مادی و معنویه منری فعلاً
اثبات ایده میور. فیاض مطلق مملکتتمزه توده توده
بخش ایستدیک خزان لانتحصا حقنده طمانه، واقفانه
ایزردن برمنظومه اوقوررکی بزلره سهواتله خطبه ایراد
ایده جک عجبا قاج ذات بوله بیلیر؟ مفصل جغرافیا
کتابلرمندن قطع نظر بونجه مدنیتلرک کهواردسی اولان
اناطولیزه دائر کنیخانلر طولوسی سیاحتنامه، ایستاتستق،
خریطه کی مجلدات بولنلق لازم کلیرکن حیف، صد
هزار حیف که بعض ارباب حمیتک مقالات مفیده سی ور
قاج اثر استنا ایدلایکی تقدیرده مفصل برره نامز بیه
بو قدر!! تحصیل عالی بی بحق اگل ایتمش نیجه شبان وطن

مصر مسئلہ سنہ دائر بر کتاب [۴]

برآمد جوقدن بری - سودیکی ، تقدیر ابتدائی
وآنکہ ازدواج ایچون املاک بسلائی برقیزی کونک
برندہ برشقہ سیلہ نشاننش کوروخہ وخصوصیہ نکاح
مراستہ دعوتی متضمن بردعوتنامہ آئنجہ نہالہ
بولونورسہ ، بندہ ، شمدی او وضعیدہم .

اگر اسماعیل حامی یک مصر مسئلہ سی صاحب قرآنہ
موضوع بحث ادب میدانہ انفس بر کتاب کتیرسہ
ایدی ، طوغریسی ، حق مشروع حسدمدن استفادہ
ایدہ جکدم . عینی زماندہ بدبخت و بختیارم : بدبختم ،
چونکہ ، احرار مصرہ یک جوق خدمت ابتدیکمدن اک
مہم مسائل غنائیہ دن اولان مصر معمانی بن یازمق
ایستہر ایدم . بختیارم ، چونکہ ، مملکت مزده حقیقہ
آزایازیلان ، آز یازیلاہیلان بر موضوع اوزرینہ اسماعیل
حامی یک کی بڑہ جوق امیدلر وعد ایدن برکنجک
کتابنہ بر مقدمہ تقریضہ قلمہ آلیورم .

مصر مسئلہ سی ! نہ عزم بخش بر زمین مطالعہ ،
نہ کوزل بر ساحہ تدقیق ، نہ وطن پرورانہ بر قضیہ ... یازیق ،
مصری آلدن قاجیردم : نہ قدر اولسہ انسان بر آرز خود کامدہر .
مصر مسئلہ سی حدود قلمیہم داخلندہ عدایدورکن
مکرسہ اسماعیل حامی یک آئی کیڑلیجہ ، انکلیز اصولی ایلہ
(اشغال) ایدور رمش ! عسکر جہ ، تل الکبیر موفقیتی
انکلیزلرہ نہ قدر قائدہ آور اولمش ایسہ ، ظن ایدرم کہ
بومظفریت علمیہدہ رفیق تحریرمزا ایچون اودر جہدہ جالب
مقبولیت اولہ جقدر .

•••

مصری سہورم . ہمہدہ اجزای اصلیہ وطنمدن
تفریق ایمیہ جک درجہدہ آجہرق سہورم . حسیات
وطنیم اعتباریہ قسطنطنیہ ایلہ قاهرہ نک ، بوسفور ایلہ
[۴] اسماعیل حامی یکک یقیندہ چہ جق کتابت دائردہ .

وارد کہ مثلاً مرزفونہ نہ طریق ایلہ کیتمک لازم کاریکنی
مطلقاً مرزفونلیردن تحقیق ایتمک مجبوریہ ایمیہ سندنہ
بولنیورلر . حالیکہ عالم غربک مرہانکی عجری گوشہ سنہ
سیاحت ایتمک ایستلہ اوحوالیہ دائر منتظم معلومانہ ،
شوسہ لری ، طرق جدیدی ، نہر لری ، اوفق قنک
عوارض ارضیہ بی حتی محصولات عملیہ نک انواع واجناسی
میین متعدد اثرلر بولمق یک قولایدہر .

بز ، دور منحوس استبدادک حولہ سفلیت وسفالتی
دہا جوق زمان چکہ جکمز جہتلہ بر - می متادی ملی
واقلابات فکریہ واجتماعیہ اتری اولان یوکی تکملاتک
قیصہ مدت ظرفندہ حصول بولسنی آرزو ایتمکک برابر
عذیم الامکان اولدیفی تصدیق ایدنلردن بولنیورز .
ملتلرک حیانتدہ تجلی ایدن ہر نوع تکامل وتکملہر جوق
قواعد اجتماعیہ نک زیر نفوذ وتحکم آئندہ انکشاف
ایدہ ییلور . زمانک بوخصوصدہ اولجوسی اولہماز کہ
اوسایہدہ تکملاتک اریو یکچ حصول بولدیغہ بر قلمیہ
ریاضیہ ایلہ حکم ایدہ ییلورسون . فقط منصرف اولدیفی
اورمانک مساحہ سطحیہ سی یلمین ودروندہ نہ جنس
وتخمیناً اولسون نہ قدر آتاج بولندیغدن بی خبر اولان
برمال صاحبی ہیچ بروقت معذور کورہ جک قدردہ
مساحہ تجویز اولنہماز . کندی ثروت ومالنہ بوقدر
لاقد قالان بر آدم عجبا ہیئت عمومیہ سی اعتباریہ اناوطنہ
نہ درجہ مربوطدر ؟ .. اوراسی عام احوال روح
متخصصلری یک اینی تقدیر ایدرلر . استطراد قیاندن
اولہرق شوراسنہدہ عرض ایدم کہ بشامق ایستین ملتلر
قوہ نامیہ حیاتیہ لری بالذات کندیلری احضار ایدرلر ؛
مصائبک توالیسی اوقوتی بلکہ براز سکتہیہ اوغراتیر
فقط قطعاً احما ایدہمز . زیرا اوقوت صدر ملتدہ
محفوظلر و حیاتیہ قائمدر .

کریدی احمد ساق

